

Nota zienswijzen bestemmingsplan 'Harlingen - Saltryp'

Aanleiding

Het ontwerpbestemmingsplan 'Harlingen - Saltryp' heeft met ingang van 27 december 2023 gedurende zes weken voor iedereen ter inzage gelegen. Het bestemmingsplan voorziet in de uitbreiding van het parkeerterrein voor het eilandparkeren in het gebied tussen de Zuidwalweg en de Harlingerstraatweg in Harlingen.

Procedure

Het college heeft op 19 december 2023 ingestemd met het ontwerpbestemmingsplan. De terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan heeft plaatsgevonden vanaf woensdag 27 december 2023 tot en met dinsdag 6 februari 2024. Gedurende deze periode kon een ieder een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan bij de gemeenteraad indienen. Er zijn twee zienswijzen ontvangen van:

1. Gedeputeerde Staten van de Provinsje Fryslân, Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden hierna te noemen de provincie;
2. Wetterskip Fryslân, Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden, hierna te noemen het waterschap.

De zienswijzen zijn tijdig ingediend en daarmee ontvankelijk. De zienswijzen zijn hierna samengevat en van een gemeentelijke reactie voorzien.

Samenvatting en reactie zienswijzen

Ad 1. Zienswijze provincie

De provincie heeft op 29 januari 2024 in haar zienswijze aangegeven dat de gemeente in de bij het ontwerp behorende inspraaknotitie heeft aangegeven dat over diverse punten nog nadere afstemming zal plaatsvinden met de provincie. Het gaat om de volgende punten:

- nadere uitwerking project in kader van Programma Harlingen;
- reserveringszone Primaire waterkering;
- archeologisch onderzoek;
- landschappelijke inpassing;
- vervolgonderzoek ecologie.

De provincie geeft aan dat het overleg over deze punten moeten zijn afgerond vóór vaststelling van het plan.

Gemeentelijke reactie:

In het navolgende is per onderdeel het gemeentelijk standpunt aangegeven.

Ad 1 Gemeentelijke reactie nadere uitwerking project in kader van Programma Harlingen

De gemeente Harlingen heeft als enige Friese havenstad aan de Waddenzee te maken met omvangrijke opgaven. Opgaven die veelal vragen om samenwerking met de provincie en het Wetterskip. De provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en de gemeente Harlingen hebben

daarom in augustus 2020 de intentie vastgelegd om de projecten meer gezamenlijk en integraal vorm te geven in Programma Harlingen. Dit programma is het gezamenlijke kompas waarin de doelstellingen en ambities zijn vastgelegd.

In december 2022 heeft het college van B&W in het kader van Programma Harlingen het document Handreiking Ruimtelijke Kwaliteit vastgesteld. ~~Zie bijlage (deze zal worden toegevoegd aan de bijlagen van toelichting bestemmingsplan).~~ Daarin is de focus gelegd op de kustzone, in het bijzonder het havenfront/veerhaven en het langparkeerterrein (P-terrein). De handreiking heeft als doel de ruimtelijke kwaliteit in projecten op een eenduidige en consistente manier mee te nemen. De partners (gemeente, provincie en Wetterskip) hebben voor deze gebiedsontwikkeling zogenaamde transitielijnen vastgesteld. Langs deze lijnen moet de ambitie op duurzaamheid worden geborgd. De speerpunten zijn het vergroten van biodiversiteit, een klimaatbestendig ontwerp, bijdragen aan de energietransitie en daarnaast aandacht voor kringloop met circulaire economie en een inclusieve samenleving. De basis van de Handreiking is een integrale ontwerpogave met de volgende uitgangspunten:

- het gebied maakt onderdeel uit van de primaire waterkering, houd rekening met mogelijke dijkverzwaring;
- combineer de maatregelen die bijdragen aan duurzaamheid, biodiversiteit en klimaatadaptief zijn;
- bied ruimte voor innovatie en houdt rekening met een gefaseerde uitvoering.

In de Handreiking is het parkeergebied aan de Harlingerstraatweg nader uitgewerkt met als ontwerpogave: *“De centrale doelstelling is een parkeerterrein te realiseren dat in gebruik en beleving sterk is verbeterd. Daarbij gaat het om een totaalconcept waar gebruikersgemak samen gaat met gastvrijheid. Met een nieuwe entree voor de auto vanaf de Zuidwal en herkenbare routing voor de voetgangers richting bushalte en Waddenpromenade. Met innovatieve oplossingen die een bijdrage leveren aan de biodiversiteit, die klimaatbestendig zijn en daarnaast voldoen aan de duurzaamheidsambitie om energie uit de zon te halen. Waarbij inrichting en voorzieningen tegemoet komen aan het comfort van de reiziger”*. De ontwerpogave heeft geresulteerd in de concept ontwerp-tekening (figuur 1) die opgenomen is in de Handreiking.

Met het ontwerpbestemmingsplan Saltryp kan deze toekomstige inrichting mogelijk worden gemaakt. Daarin is de noordelijke ontsluiting mogelijk gemaakt en krijgt ook het zogenaamde P-3 terrein (meest oostelijk gelegen parkeerterrein) een verkeersbestemming. In de concrete uitvoering zal dit terrein met grasbetonkeien worden aangelegd. Daardoor blijft het groene karakter behouden. In de concrete planuitwerking wordt nog nagedacht of het water van De Ried mogelijk kan worden verlegd in zuidelijke richting, waardoor meer ruimte ontstaat voor de ontsluiting op de Zuidwalweg. Het nieuwe bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om De Ried te verleggen. Dit mag niet ten koste gaan van de waterberging en uitvoering is alleen mogelijk is als de benodigde watervergunning wordt verleend door het Wetterskip.

Figuur 1: Concept-ontwerptekening uitbreiding parkeerterrein

Geconcludeerd kan worden dat het ontwerpbestemmingsplan Saltryp aansluit op de geformuleerde kaders en uitgangspunten in het Programma Harlingen.

Voorstel:

In het vast te stellen bestemmingsplan wordt in het beleidshoofdstuk van de toelichting een paragraaf opgenomen over het Programma Harlingen.

Ad 2. Gemeentelijke reactie reserveringszone primaire waterkering

In januari 2023 is het document ‘Gebiedsverkenning, kustzone Harlingen’ uitgebracht door de gemeente Harlingen, provincie Fryslân en het Wetterskip. Dit document is bestuurlijk vastgesteld door deze drie partijen. Met deze verkenning wordt vanuit Programma Harlingen een bredere verkenning op de kustzone gegeven, waarbij het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) een rode draad vormt.

Wetterskip Fryslân werkt voor het HWBP aan de versterking van de Friese Waddenzeedijk. Het noordelijke deel van het plangebied Saltryp nabij de Zuidwalweg ligt niet binnen de primaire waterkering. Wel is dit deel gelegen binnen de vrijwaringszone van de dijk. Op dit moment is nog niet duidelijk welke maatregelen in het kader van het HWBP nodig zijn bij Harlingen. Wel zijn volgens de Gebiedsverkenning beide havendammen in Harlingen aan versterking toe. Wanneer ze weer op deltasterkte zijn, komt de officiële primaire kering daarna vrijwel probleemloos door de beoordeling. Als de havendammen niet worden versterkt, neemt de druk op de primaire kering toe. In dat geval zijn over bijna de hele lengte van de kering maatregelen nodig om het achterland tegen (toekomstige) overstromingen te beschermen.

De verkenningsfase voor de dijkversterking door het Wetterskip wordt naar verwachting gestart in het jaar 2026 en de realisatie tussen 2031 en 2034. Eventuele benodigde maatregelen voor de primaire kering en naastgelegen vrijwaringszone zullen dan ook duidelijk kunnen worden.

Met het voorliggende bestemmingsplan wordt in de vrijwaringszone alleen een ontsluitingsweg aangelegd die aansluit op de reeds bestaande Zuidwalweg in de primaire kering. De civieltechnische stukken van deze werkzaamheden zullen in het kader van de benodigde vergunningen ter goedkeuring worden aangeboden aan het Wetterskip. In het bestemmingsplan is dit geborgd in artikel 16 lid 16.2.4 (gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone – dijk'), waarbij het alleen onder voorwaarden is toegestaan om een omgevingsvergunning te verlenen voor werkzaamheden binnen de primaire waterkering.

Geconcludeerd kan worden dat onderhavig bestemmingsplan geen planontwikkeling mogelijk maakt welke leidt tot nadelige effecten binnen de reserveringszone van de primaire waterkering.

Voorstel:

In het vast te stellen bestemmingsplan wordt in de toelichting van het plan aandacht besteed aan de invloed van het project op de primaire waterkering.

Ad 3. Gemeentelijke reactie archeologisch onderzoek

De mogelijke archeologische waarden worden beschermd met een dubbelbestemming waarvan de gradatie is afgesteld op de FAMKE. Een groot gedeelte van het plangebied is in dat kader voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2'. Dit houdt in dat voorafgaand aan het uitvoeren van een plan (bouwen of uitvoeren van werkzaamheden) moet zijn onderzocht of er archeologische waarden in het geding zijn. Binnen deze bestemming geldt dat voor het bouwen van bouwwerken of uitvoeren van werkzaamheden met een grotere oppervlakte dan 500 m² en dieper dan 30 cm.

Zodra het civieltechnische ontwerp voor de uitvoeringsfase bekend is, zal waar nodig het archeologisch onderzoek worden uitgevoerd als onderdeel van het vergunningentraject.

Voorstel:

De opmerking leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Ad 4. Gemeentelijke reactie landschappelijke inpassing

De (her)inrichting van het gebied is erop gericht het bestaande parkeerterrein te optimaliseren en de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. De randen worden groen ingericht en ook wordt de huidige verharde oppervlakte onderbroken door groenzones die ook een functie hebben in de wateropvang. Door gebruik te maken van grasroosters blijft het oostelijke gedeelte van het parkeerterrein [P3] een groen karakter houden. Dit gedeelte wordt alleen in het hoogseizoen gebruikt voor het parkeren en wordt niet voorzien van een indeling met parkeervakken. De huidige westelijke parkeerterreinen [P1 + P2] worden opgedeeld in kleinere terreinen afgewisseld door groenzones. Aan de zuidzijde langs de Harlingerstraatweg is ruimte voor afschermend groen en wateropvang. De huidige hekken voor de beveiliging van het terrein zullen deels voorzien worden van opgaand groen om het zicht op de geparkeerde auto's te verminderen.

Voor de voetgangers wordt de huidige situatie verbeterd. Een centraal gelegen voetpad zorgt voor een veilige en logische verbinding over het terrein. Daarnaast zijn ontmoetingspleinen voorzien waar de reiziger kan overstappen op de pendelbussen. Deze pleinen zijn voorzien van wachtruimtes en zitgelegenheid en zullen worden ingepast in een aantrekkelijke omgeving met groen.

Door de inklemming van het parkeerterrein binnen de bestaande infrastructuur zijn er ten aanzien van de landschappelijke inpassing ten opzichte van de bestaande situatie geen grote veranderingen. Omdat de verkavelingsstructuur van het landschap ongewijzigd blijft, worden geen cultuurhistorische waarden aangetast.

De gemeente is verantwoordelijk voor de landschappelijke in kwalitatieve inpassing van het parkeerterrein en de uitbreiding daarvan en zal er bij de herinrichting voor zorgen dat vorenstaande uitgangspunten worden uitgevoerd.

Voorstel:

De opmerking leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Ad 5. Gemeentelijke reactie vervolgonderzoek ecologie

In de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan is in paragraaf 4.1 aangegeven dat vervolgonderzoek ten aanzien van huismus en vleermuis nodig is. Dit vervolgonderzoek kan pas plaatsvinden als duidelijk is welke concrete werkzaamheden waar nodig zijn in het plangebied. Dit zal bij de uitvoering plaatsvinden.

Wanneer dan blijkt dat verblijfplaatsen van beschermde soorten aanwezig zijn, wordt op basis van een activiteitenplan (met mitigerende en compenserende maatregelen) een ontheffing aangevraagd bij het bevoegd gezag.

De Omgevingswet waarborgt een adequate omgang met de beschermde soorten in het gebied. Voor het overige worden de aanbevelingen uit het ecologisch onderzoek opgevolgd en wordt binnen de zorgplicht gewerkt.

Voorstel:

In het vast te stellen bestemmingsplan wordt in de toelichting van het plan aandacht besteed aan de werkwijze voor de vervolgonderzoeken met betrekking tot ecologie.

Overige opmerkingen

Naast de hiervoor genoemde opmerkingen die nog betrekking hadden op het voorontwerpbestemmingsplan, heeft de provincie een nog tweetal opmerkingen geplaatst, over stikstof en ontgroningen.

- *Stikstof*

De provincie heeft de Aeriusberekening d.d. 27 november 2023 beoordeeld en hierover een aantal opmerkingen. In de eerste plaats geven zij aan dat er nu twee aparte berekeningen gemaakt voor de bouwfase en de gebruiksfase. Het lijkt de provincie niet aannemelijk dat deze twee fases gescheiden van elkaar plaatsvinden. We verwachten niet dat tijdens de gehele duur van de bouwfase alle drie parkeerterreinen compleet een heel jaar gesloten zijn. Daarom wordt verzocht één berekening te maken, waarin zowel de bouwfase alsook de gebruiksfase worden meegenomen.

Verder wordt er niet onderbouwd waarom P1 met circa 1600 parkeerplaatsen leidt tot 590 verkeersbewegingen per dag. Voor P2 en P3 wordt helemaal niet onderbouwd hoeveel parkeerplaatsen er zijn en ook opnieuw niet waarom dit tot het aantal van 1070 verkeersbewegingen leidt.

Ten slotte wordt een onderbouwing gevraagd van het aantal verkeersbewegingen van de pendelbus. De provincie vraagt zich af waarop de aannahme van 20 verkeersbewegingen per etmaal is gebaseerd.

De locatie van de parkeerterreinen t.o.v. (naderend) overbelaste habitattypen in N2000 gebieden is zeer gunstig. Hoewel de provincie niet verwacht dat na aanpassing van bovenstaande punten alsnog een toename in stikstof ontstaat, is zij van mening dat het voor de volledigheid en juistheid van de berekening goed is om deze aanpassingen alsnog door te voeren.

Gemeentelijke reactie stikstof:

Het stikstofonderzoek is aangepast aan de opmerkingen van de provincie. Daarin is ook het aantal verkeersbewegingen per dag van 590 (P1) en 1070 (P2 en P3) onderbouwd. Het aantal pendelbussen van (gemiddeld) 20 per dag is gebaseerd op het jaarlijkse aantal op- en afvaarten van en naar Terschelling en Vlieland. Deze uitgangspunten die hiervoor gebruikt zijn, is ook verantwoord in het aangepast stikstofonderzoek. Het aangepaste stikstofonderzoek wordt als bijlage 4 aan de toelichting van het bestemmingsplan toegevoegd.

Voorstel:

In het vast te stellen bestemmingsplan wordt het stikstofonderzoek dat is opgenomen in bijlage 4 vervangen door een aangepast stikstofonderzoek met inachtneming van de opmerkingen van de provincie.

- *Ontgrondingen*

Geconstateerd wordt door de provincie dat voor de ontwikkeling gegraven wordt en dus sprake is van een ontgroning die vergunning- of meldplicht op grond van hoofdstuk 4.1 van de Omgevingsverordening Fryslân.

Gemeentelijke reactie ontgrondingen:

Indien bij de uitvoering van de plannen op grond van de Omgevingsverordening Fryslân 2022 een ontgrondingsvergunning of melding noodzakelijk is, zal deze worden aangevraagd bij de provincie.

Voorstel:

De opmerking leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Ad 2. Zienswijze waterschap

Het waterschap heeft bij brief van 29 januari 2024 (ingekomen 1 februari 2024) een zienswijze ingediend.

In eerste instantie wordt gevraagd wat het advies van de dijkbeheerder, Wetterskip Fryslân, voor deze ruimtelijke ontwikkeling is en hoe dit in het bestemmingsplan is geborgd. In relatie daarmee wordt gevraagd wat de impact van dit project is voor de aanwezige

primaire kering en het toekomstige dijkversterkingsproject in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma, HWBP.

Gemeentelijke reactie:

In januari 2023 is het document 'Gebiedsverkenning, kustzone Harlingen' uitgebracht door de gemeente Harlingen, provincie Fryslân en het Wetterskip. Dit document is bestuurlijk vastgesteld door deze drie partijen. Met deze verkenning wordt vanuit Programma Harlingen een bredere verkenning op de kustzone gegeven, waarbij het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) een rode draad vormt.

Wetterskip Fryslân werkt voor het HWBP aan de versterking van de Friese Waddenzeedijk. Het noordelijke deel van het plangebied Saltryp nabij de Zuidwalweg ligt niet binnen de primaire waterkering. Wel is dit deel gelegen binnen de vrijwaringszone van de dijk. Op dit moment is nog niet duidelijk welke maatregelen in het kader van het HWBP nodig zijn bij Harlingen. Wel zijn volgens de Gebiedsverkenning beide havendammen in Harlingen aan versterking toe. Wanneer ze weer op deltasterkte zijn, komt de officiële primaire kering daarna vrijwel probleemloos door de beoordeling. Als de havendammen niet worden versterkt, neemt de druk op de primaire kering toe. In dat geval zijn over bijna de hele lengte van de kering maatregelen nodig om het achterland tegen (toekomstige) overstromingen te beschermen.

De verkenningsfase voor de dijkversterking door het Wetterskip wordt naar verwachting gestart in het jaar 2026 en de realisatie tussen 2031 en 2034. Eventuele benodigde maatregelen voor de primaire kering en naastgelegen vrijwaringszone zullen dan ook duidelijk kunnen worden.

Met het voorliggende bestemmingsplan wordt in de vrijwaringszone alleen een ontsluitingsweg aangelegd die aansluit op de reeds bestaande Zuidwalweg in de primaire kering. De civieltechnische stukken van deze werkzaamheden zullen in het kader van de benodigde vergunningen ter goedkeuring worden aangeboden aan het Wetterskip. In het bestemmingsplan is dit geborgd in artikel 16 lid 16.2.4 (gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone – dijk'), waarbij het alleen onder voorwaarden is toegestaan om een omgevingsvergunning te verlenen voor werkzaamheden binnen de primaire waterkering.

Geconcludeerd kan worden dat onderhavig bestemmingsplan geen planontwikkeling mogelijk maakt welke leidt tot nadelige effecten binnen de reserveringszone van de primaire waterkering.

Voorstel:

In het vast te stellen bestemmingsplan wordt in de toelichting van het plan aandacht besteed aan de invloed van het project op de primaire waterkering.

Verder word gevraagd op welke wijze de aanwezige regionale kering geborgd door de ruimtelijke ontwikkeling.

Gemeentelijke reactie:

De primaire kering is geborgd in het bestemmingsplan Industriehaven en de vrijwaringszone in het voorliggende bestemmingsplan (gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - dijk', artikel 16 lid 16.2).

De uitvoering van het beheer en onderhoud van de regionale waterkering is in de Keur van het Wetterskip geregeld en behoeft niet een specifieke regeling in het bestemmingsplan. In de bestemming 'Verkeer – Parkeerterrein' zijn waterhuishoudkundige voorzieningen toegestaan. Daar waar nodig zal bij nieuwe voorzieningen eerst een watervergunning worden aangevraagd.

Voorstel:

De opmerking leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Verder wordt gevraagd hoe het beheer en onderhoud aan de vaart 'De Ried' wordt geborgd en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering hiervan.

Gemeentelijke reactie:

Het onderhoud en beheer van de vaart 'De Ried' is de verantwoording van het waterschap en geregeld in de Keur. In het kader van de uitvoering van de plannen die het voorliggende bestemmingsplan mogelijk maakt, zal bij ingrepen in of nabij deze waterloop uiteraard overleg plaatsvinden met het waterschap. Zoals in de vorige reactie ook al is aangegeven, zijn water en waterhuishoudkundige voorzieningen planologisch toegestaan, dus eventuele maatregelen in het kader van een goede waterhuishouding of zelfs omlegging van waterlopen staan de uitvoering, zoals dat met het waterschap kan worden overeengekomen, niet in de weg.

Voorstel:

De opmerking leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Verder is het waterschap van mening dat uit de waterparagraaf niet duidelijk zijn wat de waterbelangen zijn voor het onderhavige project. Gevraagd om het waterbelang per onderdeel aan te geven en uit te werken in de waterparagraaf en desgewenst te borgen in het bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie:

Zoals eerder is aangegeven is het beheer en onderhoud van de waterkeringen en de vaart 'De Ried' geregeld in de Keur en in beginsel de verantwoording van het waterschap en is het bestemmingsplan niet het instrument om de waterhuishouding te borgen. Bij ingrepen in de waterhuishouding of ontwikkelingen waarop de Keur van toepassing is zal bij de uitvoering van de plannen, zoals te doen gebruikelijk overleg plaatsvinden met het waterschap. Wel zal, zoals het waterschap voorstelt, de toelichting worden aangepast in die zin dat de waterbelangen die in het kader van dit project relevant zijn, duidelijker worden verwoord.

Voorstel:

In het vast te stellen bestemmingsplan wordt de toelichting verduidelijkt wat betreft de wateraspecten die van belang zijn voor dit project.

Tot slot wordt aandacht gevraagd voor het thema klimaat zoals beschreven in de gezamenlijke visie Fryslân klimaatbestendig 2050+.

Gemeentelijke reactie:

De gemeente kan zich vinden in de opmerking van het waterschap en zal in een aanvullende beleidsparagraaf aandacht besteden aan het visiedocument.

Voorstel:

In het vast te stellen bestemmingsplan wordt in de toelichting een paragraaf opgenomen over de visie Fryslân klimaatbestendig 2050+.